

STORTINGET

Innst. 140 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:60 S (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Mirell Høyen-Berntsen, Anne Lise Fredlund, Ingrid Fiskaa, Marthe Hammer og Lars Haltbrekken om en konsesjonsordning for etablering av datasentre

16. desember 2025. Komiteen har invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill i saken.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til nasjonalt konsesjonssystem for datasentre, med kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, om åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene og om utnyttelse av spillvarmen.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot etablering av datasentre for kryptovaluta.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 3. desember 2025 til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet ved statsråd Karianne O. Tung bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkell Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Frøya Skjold Sjørsæther, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til at ekomloven definerer datasentre som anlegg som brukes for å innplassere, tilkoble og drifte IT- og nettverksutstyr for datalagring, dataprosessering eller dataoverføring. Siden 1. januar 2025 har kommersielle datasenteroperatører plikt til å registrere seg hos departementet før virksomheten starter opp. Per 5. januar 2026 har 88 datasentre registrert seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom). 54 av disse driftes av kommersielle operatører, og 34 er såkalte virksomhetsinterne datasentre. Nkom opplyser videre at ved 8 av datasentrene går mellom 30 og 100 pst. av strømforbruket til kryptovalutautvinning.

Komiteen viser til at man i dette forslaget foreslår å innføre et nasjonalt konsesjonssystem for etablering

av datasentre, slik at staten kan regulere antall, plassering, åpenhet om eierskap og utnyttelse av spillvarme. Forslagsstillerne ber også om et forbud mot datasentre som brukes til utvinning kryptovaluta.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Venstre, viser til at den digitale infrastrukturen er avgjørende for samfunnsutviklingen. Datasentre har blitt en del av den grunnleggende digitale infrastrukturen, og interessen for å etablere datasentre i Norge har økt betydelig. Etter flertallets syn er det avgjørende at Norge har tilgang til, og kompetanse på, denne infrastrukturen, for å styrke digital suverenitet, digital sikkerhet og nasjonal beredskap og for å bidra til innovasjon, verdiskaping og økt konkurransekraft. Dette gjelder ikke minst for trygg utvikling av kunstig intelligens.

Flertallet registrerer at det er stor interesse for etablering av datasentre i Norge. Videre deler flertallet bekymringen om rask etablering av kraftkrevende datasentre og hvilke konsekvenser dette kan få for kraftsystemet. For flertallet er det viktig at datasentre i Norge brukes til samfunnsnyttige formål, og å bygge opp under industrietablering og digital sikkerhet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, mener derfor det er viktig at regjeringen grundig vurderer den samfunnsmessige nytten av ulike datasenteretableringer og hvilke virkninger disse har med tanke på sysselsetting, verdiskaping og andre samfunnsområder som for eksempel kraftsystemet.

På bakgrunn av dette fremmer dette flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere den samfunnsmessige nytten av ulike datasenteretableringer og hvilke virkninger disse har på sysselsetting, verdiskaping, beredskap, sikkerhet og andre samfunnsområder som for eksempel kraftsystemet, og komme tilbake til Stortinget med dette på en egnet måte.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser til at rikelig tilgang på ren og rimelig kraft har vært et avgjørende konkurransefortrinn for norsk næringsliv og industri og et gode som skal tilfalle hele samfunnet. Den sterke veksten i datasenterindustrien de siste årene har, slik disse medlemmer ser det, vært et direkte resultat av dette kraftfortrinnet.

Disse medlemmer vil påpeke at bakgrunnen for at flere ønsker å regulere datasenterindustrien stren-

gere, i hovedsak handler om begrensede kraftressurser. I den forbindelse mener disse medlemmer lønningen heller burde dreie seg om å bygge ut mer kraft.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det samtidig er relevant å påpeke samfunnets storstilte elektrifisering med eksempler som elektrifiseringen av sokkelen og bilparken. Disse medlemmer mener det er en utfordring at alt elektrifiseres, spesielt med hensyn til sikkerhet og beredskap. Disse medlemmer mener videre at diskusjonen først og fremst må dreie seg om å skape mer kraft fremfor å regulere industri som skaper verdier.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre vil videre peke på at digitalisering skaper betydelig effektivisering, legger til rette for omdisponering av arbeidskraft og bedre kontroll over systemer og data og muliggjør innovasjon blant annet innen helse, kunstig intelligens og forskning. Samtidig vil etterspørselen etter datasentertjenester anslagsvis øke i takt med digitaliseringen av stadig flere oppgaver og tjenester.

Disse medlemmer vil videre understreke at datasentre er en del av den digitale grunnmuren og er viktig for samfunnssikkerhet og beredskap. I en usikker og stadig mer ustabil verden har dette en betydelig egenverdi, slik disse medlemmer ser det. Datasenterindustrien er i den forbindelse en sentral bidragsyter til samfunnssikkerheten i det digitale Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil samtidig påpeke at Norges kraftfortrinn er betydelig svekket, blant annet som følge av en storstilt elektrifisering av samfunnet. Flere regioner opplever kraftmangel og nettkø, noe som gjør at nye virksomheter ikke får kraft til å etablere seg, og at eksisterende virksomheter ikke får kraft til å utvikle seg. Disse medlemmer vil påpeke at dette hemmer Norges verdiskaping. Samtidig er kraftsituasjonen i dag preget av store regionale forskjeller. Disse medlemmer mener at det ved disse forskjellene vil være naturlig at lokale myndigheter har beslutningsmyndighet over utbyggingstillatelser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser til at kommunene i dag har ansvaret for arealplanlegging, og mener at lokale myndigheter generelt har bedre kunnskap om lokale forhold, når det gjelder både naturverdier og samfunnsutvikling. Etter disse medlemmers syn er det nettopp denne lokale kunnskapen og nærheten til innbyggerne som gjør kommunene best egnet til å fatte beslutninger om arealforvaltning.

I forbindelse med forslaget om et forbud mot etablering av datasentre for kryptovaluta vil disse med-

lemmer vise til brev fra statsråden i Energidepartementet, sendt til energi- og miljøkomiteen 3. desember. I brevet viser statsråden til anmodningsvedtak nr. 718 (2023–2024), hvor Stortinget ber om en utredning av et forbud mot utvinning av kryptovaluta. Disse medlemmer merker seg at regjeringen ikke har kommet tilbake innen fristen, og imøteser snarlig fremleggelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet viser til at digitalisering er kommet for å bli – og er en motor for verdiskaping og vekst. Den digitale infrastrukturen er også en del av beredskapen og vår nasjonale suverenitet. Dataindustri og kunstig intelligens kan gi stor verdiskaping over tid – hvis vi bygger kompetanse og infrastruktur – og regulerer næringen forutsigbart og klokt.

Disse medlemmer etterlyser en mer nasjonal, strategisk tenkning om dataindustri i Norge – og noen rimelige, forutsigbare krav som kan gjøre investeringer i datasentre til et positivt bidrag både for lokalbefolkningen, regionen og landet. Disse medlemmer er opp-tatt av å jobbe med hvordan man sikrer viktig digital infrastruktur, samtidig som man sikrer tillit og aksept i befolkningen og ivaretar eksisterende industri.

Disse medlemmer merker seg at datasentre nå står for store deler av den reserverte nettkapasiteten i Norge. Ifølge blant annet NVE er datasentre en av sektorene som er ventet å bidra mest til vekst i kraftforbruk framover. I NVEs langsiktige kraftanalyse for 2025 anslår de en vekst i kraftforbruk fra datasentre på totalt 3,5 TWh over de neste 5 årene til 2030 (NVE Rapport nr. 15/2025).

Disse medlemmer mener vi bør unngå å fortrengte eksisterende industri og finne en bærekraftig balanse med kraft, nett og natur. Vi må også sikre at verdiskapingen blir betydelig – både nasjonalt og lokalt, med arbeidsplasser og ringvirkninger.

Disse medlemmer mener derfor det bør jobbes mer med hvordan den sterke økningen i behovet for kraft til datasentre skal håndteres.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet viser til at det herunder bør vurderes om man skal innføre et nasjonalt konsesjonssystem, samt utredes hvordan en slik ordning kan innrettes og avgrenses. I dette arbeidet bør det også ses til hva andre land har gjort.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan den sterke økningen i etterspørsel etter kraft til datasentre

skal håndteres, herunder utrede innføring av et nasjonalt konsesjonssystem, og komme tilbake til Stortinget senest innen utgangen av 2026.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt vil trekke fram at det planlegges en rekke datasentre rundt om i Norge. Det er i dag kun opp til den enkelte kommune, i henhold til plan- og bygningsloven, å vedta om disse datasentrene skal bygges eller ikke. Det finnes ingen nasjonal koordinering eller kontroll på hvor mange datasentre som skal etableres, hvor de skal etableres, eller om de skal etableres.

Disse medlemmer understreker at det er behov for datasentre for å sikre nasjonal kontroll på data og for å dekke det behovet Norge har for lagring av data i samfunnet. Det handler blant annet om sikkerhet. Noen datasentre bidrar til samfunnskritisk infrastruktur, andre bidrar kun til produksjon av meningsløs kryptovaluta. Mange av de aktuelle datasentrene bygges for de internasjonale teknologigigantene og har begrenset samfunnsnytte. I dag er situasjonen at de eneste kriteriene for om et prosjekt får tilgang til kraft eller ikke, er tilgjengelig kraft i området og hvor modent prosjektet er. Datasentre er utbygginger som ofte er svært modne, og som dermed får høyere prioritet.

Disse medlemmer mener det ikke er behov for så mange datasentre som nå planlegges. Hvis det ikke gjøres noe, vil datasentrene øke strømforbruket sitt fra dagens 2 TWh til 8–10 TWh innen 2030. På to år har strømforbruket til datasentre blitt doblet. Statnett, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Thema Consulting Group og flere andre aktører lager prognoser for utviklingen i kraftproduksjon og strømforbruk frem mot og forbi 2030. Det er stort utfallsrom i prognosene. Men felles for prognosene er en forventning om at datasentre vil trenge mer kraft fremover, i størrelsesorden mellom 4 (Statnett) og 9 (Thelma Consulting Group) TWh innen 2030.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det er behov for et nasjonalt konsesjonssystem for datasentre. Det betyr at et selskap som vil etablere et datasenter, må søke en nasjonal instans, f.eks. NVE, om konsesjon/lov til å etablere det aktuelle datasenteret. I tillegg må selvsagt den aktuelle vertskommunen fortsatt behandle saken gjennom en reguleringsplan, basert på plan- og bygningsloven.

Disse medlemmer mener at for å kunne prioritere kraft og areal til samfunnets beste er det også avgjørende å vite hvem eierne og kundene til datasentrene er. I dag er særlig kundene ofte ukjente for kommunene og deres folkevalgte. Dette er uholdbart. Et konsesjonssys-

tem må derfor ha som kriterium at datasentrene har kjente eiere og kunder.

Disse medlemmer mener at man gjennom et konsesjonssystem kan regulere mengden datasentre som etableres, hvor de etableres, og hvordan overskuddsenergien utnyttes. Datasentre bruker svært mye kraft. Dette gjør at det produseres svært mye varme fra datasentre. Hvis denne varmen utnyttes, kan den brukes til å varme opp boliger gjennom fjernvarmeanlegg. Nye datasentre må plasseres på områder hvor man har en plan for å utnytte denne energien.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til nasjonalt konsesjonssystem for datasentre, med kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, om åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene og om utnyttelse av spillvarmen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot etablering av datasentre for kryptovaluta.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet deler bekymringen om utviklingen med et høyt antall planlagte nyetableringer av datasentre og hvilke konsekvenser dette kan få for lokal og regional krafttilgang samt for den nasjonale kraftbalansen.

Dette medlem er enig i at en mulig løsning kan være å etablere et system der datasentre må søke om tilatelse fra nasjonale myndigheter før kapasitet i kraftnettet kan reserveres. Samtidig er det usikkerhet om hvordan et slikt system eventuelt bør utformes, og hvilke virkninger det vil ha. Dette medlem mener derfor at det vil være hensiktsmessig å be regjeringen utrede mulighetene for, og konsekvensene av, en slik ordning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et konsesjonssystem for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at datasentre og digital infrastruktur er nødvendig, og avgjørende, for samfunnsutviklingen.

Samtidig utgjør datasentre en stadig større del av den nasjonale krafttetterspørselen. Dagens manglende nasjonale styring av etableringer skaper betydelige utfordringer knyttet til kraftsystemet, arealbruk, sikkerhet og samfunnsøkonomisk prioritering.

Dette medlem viser til at det per i dag ikke finnes et helhetlig system for nasjonal koordinering av hvor mange datasentre som bør etableres, hvor de bør lokaliseres, eller hvilke typer datasentre som faktisk bidrar til samfunnets behov.

Dette medlem mener at datasentre må regnes som samfunnskritisk infrastruktur, og at Norge må sikre tilstrekkelig grad av nasjonal og europeisk kontroll med eierskap og datalagring. Det må sikres at datasentre som etableres i Norge, har norsk eller europeisk eierskap, at kraftforsyningen baseres på fornybar energi, og at overskuddsvarme skal utnyttes.

Dette medlem understreker at dagens situasjon, hvor både eierskap og hvem som faktisk er kunder i en rekke datasentre, er uklart for lokale og nasjonale myndigheter, er uholdbar. Manglende åpenhet om eierskap og kundestruktur utgjør både en demokratisk utfordring og en potensiell sikkerhetsrisiko.

Derfor er dette medlem enig med forslagsstillerne i at det er nødvendig å etablere et nasjonalt konsesjonssystem for datasentre, med klare og forpliktende kriterier. Dette medlem støtter også et forbud mot etablering av datasentre for kryptovaluta.

Komiteens medlem fra Venstre vil peke på at Norge har et omfattende regelverk for arealbruk, krafttilknytning, sikkerhet og miljø, der kommunene har en sentral rolle gjennom plan- og bygningsloven. I tillegg er datasenterbransjen underlagt nasjonal registreringsplikt, skjerpede sikkerhetskrav og økt myndighetskontroll, i tråd med regjeringens datasenterstrategi og ny regulering, bl.a. ny ekomlov og en egen datasenterforskrift som trådte i kraft fra 1. januar 2025. Stadig flere av datasenteroperatørene er i tillegg underlagt sikkerhetsloven, som gir myndighetene bedre oversikt og kontroll. I tillegg har regjeringen nylig sendt på høring forslag til endringer i energiloven om utnyttelse av overskuddsvarme, der krav til utnyttelse for datasenterindustrien skjerpes ytterligere, noe dette medlem støtter.

Dette medlem deler Norsk Datasenterindustri sitt syn om at et nytt konsesjonssystem vil skape økt regulatorisk usikkerhet for en svært kapitalintensiv næring i sterk internasjonal konkurranse og svekke Norges attraktivitet sammenlignet med naboland som Sverige og Danmark, som ikke har tilsvarende ordninger.

Dette medlem er videre enig med Abelia som i sitt høringsinnspill peker på at datasenterindustrien representerer en ny eksportnæring for Norge. Den gir grunnlag for langsiktige investeringer, stabile arbeids-

plasser og styrket digital infrastruktur. Datasentre etableres i hovedsak i distriktene og bidrar til tilflytting, lokal skatteinngang og ny næringsaktivitet i områder som sliter med befolkningsnedgang. Samtidig styrker datasentre vår digitale suverenitet, ved at norske data lagres og prosesseres i datasentre som er underlagt norsk jurisdiksjon og regelverk. Dette medlem mener i likhet med Abelia at all energipolitikk, også regulering av nettilknytning og energibruk, må bygge på teknologi- og næringsnøytrale prinsipper.

Dette medlem vil i likhet med ZERO understreke at et nasjonalt konsesjonssystem for datasentre vil føre til mer byråkrati. I dag er en for lang saksbehandlingstid allerede en betydelig barriere for raskere netttutbygging. I tillegg vil en konsesjonsordning for datasentre føre til forskjellsbehandling av nettkunder. Dagens forvaltningsregime sikrer lokal styring og nasjonal kontroll, og et nytt konsesjonssystem vil innebære unødig dobbeltregulering uten dokumentert merverdi.

Dette medlem støtter derfor ikke forslaget om å etablere eller utrede et nasjonalt konsesjonssystem for datasentre.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Venstre vil imidlertid understreke at det er en særdeles stor forskjell på ordinære datasentre og såkalte kryptosentre. Datasentre som understøtter digitalisering, samfunnskritiske funksjoner samt utvikling og bruk av kunstig intelligens, må skilles klart fra kryptoutvinning, både politisk og regulatorisk.

Komiteens medlem fra Venstre imøteser derfor regjeringens utredning om et forbud mot kryptosentre eller et regulatorisk skille mellom ordinære avanserte datasentre og rene «kryptocontainere».

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan den sterke økningen i etterspørsel etter kraft til datasentre skal håndteres, herunder utrede innføring av et nasjonalt

konsesjonssystem, og komme tilbake til Stortinget senest innen utgangen av 2026.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede et konsesjonssystem for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til nasjonalt konsesjonssystem for datasentre, med kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, om åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene og om utnyttelse av spillvarmen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I og II fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen vurdere den samfunnsmessige nytten av ulike datasenteretableringer og hvilke virkninger disse har på sysselsetting, verdiskaping, beredskap, sikkerhet og andre samfunnsområder som for eksempel kraftsystemet, og komme tilbake til Stortinget med dette på en egnet måte.

II

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot etablering av datasentre for kryptovaluta.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 24. februar 2026

Mani Hussaini

leder

Sofie Marhaug

ordfører

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

25/3454-8

16. desember 2025

Dokument 8:60 S (2025–2026) om konsesjonssystem for etablering av datasentre

Jeg viser til brev 3. desember der energi- og miljøkomiteen ber om uttalelse om representantforslaget om konsesjonssystem for etablering av datasentre.

Forslagsstillerne viser til at det planlegges en rekke datasentre rundt om i Norge. Videre påpeker forslagsstillerne at det i dag er opp til den enkelte kommune, gjennom plan- og bygningsloven, å vedta om disse sentrene skal bygges eller ikke. Forslagsstillerne er bekymret over at det ikke er nasjonal koordinering eller kontroll på hvor mange datasentre som skal etableres, hvor de skal etableres og om de skal etableres. Forslagsstillerne ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med i) et forslag til nasjonalt konsesjonssystem for datasentre, med kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, om åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene og om utnyttelse av spillvarmen og ii) et forslag om forbud mot etablering av datasentre for kryptoutvinning.

Innledningsvis vil jeg vise til at jeg tidligere har besvart forslag om etablering av konsesjonsordning, jf. min uttalelse 3. april 2024 til dokument 8: 106 S (2023–2024). Videre viser jeg til tidligere svar fra regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2026 på anmodningsvedtak nr. 718 (2023–2024) hvor *«Stortinget ber regjeringen utrede et forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025»*, samt til budsjettforliket for 2026 mellom Ap, SV, Rødt, Sp og Mdg hvor *«Stortinget ber regjeringen snarest mulig sende et forslag på høring som vil bidra til å hindre etablering av datasenter som utvinner kryptovaluta i Norge.»*

Jeg viser også til at datasenternæringen er regulert for første gang gjennom ny lov for elektronisk kommunikasjon og ny datasenterforskrift som trådte i kraft 1. januar 2025. Den

pålegger datasenteroperatører å registrere seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og å oppgi navn, adresse, hvor de holder til, hvilke tjenester de tilbyr og hvor mye kraft de abonnerer på. Vi stiller også krav om forsvarlig sikkerhet. Dette gir oss en oversikt over datasenternæringen. I dag vet vi mye mer om næringen enn vi noen gang har gjort tidligere. Jeg vil også påpeke at Norge ligger i front sammenliknet med andre europeiske land når det gjelder å regulere datasentre.

Om behovet for datasentre i Norge

Datasentre er kritisk, digital infrastruktur. Digitaliseringen av Norge er avhengig av tilgang på datakraft – og datasentrene er en viktig brikke i dette. Perspektivmeldingen peker på at vi får en eldre befolkning og knappere tilgang på arbeidskraft fremover. Vi må bruke kunstig intelligens og ny teknologi til å løse store samfunnsutfordringer. Vi trenger teknologiutvikling til forskning, til sykehus og pasientbehandling, til effektivisering i det offentlige og til økt konkurransekraft for næringslivet. All tungindustri, for eksempel store lokomotiver som Hydro, Yara og Equinor, trenger nå tilgang til datasentre for å være konkurransedyktige internasjonalt. Disse industrilokomotivene besitter kritiske data om norsk sokkel, grunnlaget for europeisk matproduksjon og metallindustri. Derfor trenger vi datasentre i Norge også i tiden fremover, noe flere norske bedrifter fremholder overfor meg som viktig. Det er en vurdering jeg slutter meg til.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at nasjonal kontroll og suverenitet er viktig. Min vurdering er at fremveksten av en lønnsom datasenternæring i Norge, gir viktige muligheter i denne sammenhengen: Næringen vil legge til rette for verdiskaping og jobbskaping, bidra til økt digital sikkerhet og kontroll. Datasenter på norsk jord, under vår jurisdiksjon vil styrke Norges digitale suverenitet og bidra til trygge og moderne tjenester. I dag er allerede enkelte datasenteroperatører underlagt sikkerhetsloven og det vil gjelde flere i tiden fremover.

Internasjonale tek-selskaper har store deler av markedet for skytjenester og KI-plattformer i Norge og Europa i dag. Vi er avhengige av dem for en rekke viktige digitale tjenester i offentlig sektor, i næringslivet og i befolkningen – for eksempel innen helse, finans og kommunikasjon. At disse aktørene etablerer egne datasentre, eller kjøper kapasitet fra andre datasenteroperatører i Norge gir muligheter for at sensitive, norske data og andre data kan lagres på norsk jord. Blant annet har Googles representanter opplyst om at Google vil bruke datasenteret de bygger i Skien, til å kjøre søkemotoren Google, Google Maps, Gmail og andre kjente tjenester fra Google. Googles norske skyregion (Google Cloud Platform) skal kjøres fra andre selskapers co-location baserte datasentre i Oslo-området (ref. Digi norsk fagpresse). Også Microsoft har etablerte datasenterregioner i Norge.

Norske myndigheter kan og skal utøve tilsyn med virksomheter som er etablert i Norge. Det omfatter også om dataene lagres i tråd med personvernreguleringer som gjelder i EU/EØS. Dette bidrar til å styrke Norges og Europas digitale suverenitet.

Datasenternæringen er nå særskilt regulert gjennom ekomloven og datasenterforskriften, med registreringsplikt for datasenteroperatører som tilbyr andre datasentertjeneste mot

vederlag, eller driver datasenter med en abonnert elektrisk effekt over 0,5 MW. Det er krav til forsvarlig sikkerhet i datasentre, som omfatter blant annet krav til sikkerhetsstyring, risiko- og sårbarhetsvurderinger, sikringsplaner, sikrings- og skadebegrensningstiltak, beredskapsplanlegging og øvelser, samt plikt til å varsle om uønskede hendelser.

Bruk av kunstig intelligens øker behovet for datasenter og KI-fabrikker

Norge skal bli verdens beste og mest digitaliserte land innen 2030. I løpet av fem år skal offentlig sektor ha tatt i bruk kunstig intelligens i alle virksomheter, statlige som kommunale. Dette kan bety at innen den tid skal rundt 1 million offentlig ansatte bruke KI, eller forholde seg til KI på sin arbeidsplass. Dette kommer i tillegg til de rundt 2,14 millioner ansatte i privat sektor i Norge, som også vil dra nytte av kunstig intelligens i sin produksjon.

Alt som lagres i skyen ender opp i et fysisk datasenter. Utvikling og bruk av KI og andre muliggjørende digitale teknologier, både i offentlig sektor, i næringslivet og i befolkningen, er avhengig av at dataene organiseres, prosesseres og lagres en plass. Skytjenester, sensortechnologi og tingenes internett (IoT), stordataanalyse, kunstig intelligens og regnekraft/tungregning er noen av de viktigste teknologiske driverne i dataøkonomien. Alle disse teknologiene er avhengig av et datasenter.

Framveksten av teknologi og tilhørende utbygging av datasentre er ikke en unik utvikling i Norge, det skjer i hele Europa og i resten av verden. Utviklingen vil skje i noe ulikt tempo, men behovet for regnekraft kommer til å bli stort. Vi kommer ikke til å slutte å bruke digitale tjenester og kunstig intelligens i Norge. Dersom vi ikke har datasenterkapasitet i Norge og Europa, vil datasenterkapasiteten det er behov for bygges opp i land med andre sikkerhetsinteresser, lover og verdier enn våre. Regjeringens nasjonale sikkerhetsstrategi er tydelig: Vi må gjøre samfunnet mer motstandsdyktig og styrke vår økonomiske sikkerhet og konkurranseevnen i norsk økonomi. Min vurdering er at det er bedre med datasentre og regnekraft for kunstig intelligens i Norge og Europa, enn å være avhengig av datasentre utenfor Europa. Med infrastruktur i Norge og Europa har vi bedre muligheter for kontroll over kritisk infrastruktur, samfunnsdata og sikkerhetspolitiske interesser. At kritisk infrastruktur til noen av verdens største selskaper er lokalisert i Norge, gjør også Norge til en viktig del av verdikjeden i den globale teknologiutviklingen.

Datasenternæringen bidrar med viktig verdiskaping

Datasenteretableringer bidrar til sysselsetting i Norge, ved at arbeidsplasser skapes både i selve datasentret og i tilknytning til det, først i byggefasen og deretter i driftsfasen. Datasenteretableringer kan variere i størrelse, og i noen tilfeller kan byggingen av et datasenter skape flere hundre arbeidsplasser. I driftsfasen bidrar datasentret til sysselsetting gjennom å skape arbeidsplasser både i selve datasentret og i tilknytning til det, og gjennom det private forbruket fra de direkte og indirekte sysselsatte. Eventuelt forbruk fra forretningsvirksomhet knyttet til datasentret bidrar også. I tillegg støtter driften av datasentre opp under skatteinntekter til fellesskapet.

En rapport fra Samfunnsøkonomisk analyse viser at medlemmene i bransjeorganisasjonen Norsk Datasenterindustri (NDI) sysselsatte 730 årsverk i september 2024, og at totalt 3686 årsverk hos underleverandører har vært engasjerte i prosjekter. Det vil si at rundt 4400 årsverk var tilknyttet aktiviteten hos medlemmene i NDI i 2024.

En ringvirkningsanalyse utført av Menon Economics, viser at Green Mountain sitt datasenteranlegg utenfor Stavanger siden 2011 har støttet opp under:

- totalt 2,3 mrd. kroner i norsk verdiskapning (873 mill. i utbyggingsfasen og 1,4 mrd. i driftsfasen) – hvor 1,2 mrd. kroner av verdiskapningen utgjør lokal verdiskapning.
- om lag 1600 årsverk i Norge (980 årsverk i utbyggingsfasen, der ca. halvparten er lokale arbeidstakere, og 630 årsverk i driftsfasen, der andelen lokale er ca. 80 prosent).
- 117 mill. kroner i lokal verdiskapning og 119 årsverk i de lokale kommunene.

Videre har den økonomiske aktiviteten knyttet til anlegget i driftsfasen siden 2013 støttet opp under skatteinntekter på rundt 210 millioner kroner. 80 personer hadde datasenteranlegget som sin faste arbeidsplass i 2024, i tillegg til 37 årsverk ved administrasjonskontoret i Stavanger.

Datasenternæringen har vært i stor vekst i Norge de siste årene, og regjeringens mål er at Norge skal være attraktivt for de datasenteretableringene som bidrar til samlet verdiskapning, økt sikkerhet og ivaretagelse av norske interesser. Her skiller vi mellom den «ordinære» datasenternæringen, med datasentre som støtter opp under bruk av digitale tjenester og teknologier i alle sektorer, og «kryptobransjen» med datasentre som driver datasentervirksomhet spesifikt knyttet til utvinning av kryptovaluta. Jeg vil ta initiativ til å gjøre en ny og oppdatert ringvirkningsanalyse av datasenteretableringer i Norge for å sikre en fortsatt kunnskapsbasert tilnærming i arbeidet med datasenternæringen fremover.

Den ordinære datasenternæringen i Norge bærer viktige digitale tjenester for mange norske virksomheter både i offentlig sektor og i privat sektor og for befolkningen. Når vi ser at denne vokser, blant annet med etableringen av flere KI-datasentre i Norge, er det ikke uten samfunnsnytte. Etableringen av datasenteret i Narvik vil gi samfunnsnytte ved at norske og europeiske kunder vil kunne kjøpe kapasitet for regnekraft til blant annet KI. Microsoft som en kunde hos AkerNscale vil kunne tilby tjenester til norske og europeiske virksomheter fra dette datasenteret. AkerNscale har også signert en tiårig samarbeidsavtale med UiT for å utvikle og styrke kompetansemiljøene for kunstig intelligens i Narvik og Nord-Norge, hvor AkerNscale garanterer for 100 millioner kroner i avtaleperioden. Avtalen er utløst som følge av investeringene i Ofotregionen, noe som kommer hele Nord-Norge til gode. Sistnevnte mener jeg er et godt eksempel til etterfølgelse for store datasenteretableringer.

Per 6. november 2025 var det registrert 79 ulike datasentre i Norge, inkludert virksomhetsinterne datasentre. Jeg og mitt departement følger utviklingen i datasenternæringen tett, for å videreutvikle næringen på en god måte. Forutsigbare og hensiktsmessige rammevilkår er svært viktig for Norges attraktivitet for etablering av datasentre som bidrar til ivaretagelse av norske interesser.

Europa har som mål å bygge ut prosesseringskapasitet på 1 million GPU-er innen få år. Det innebærer at Norge, dersom vi har en mye strengere regulering av datasenternæringen enn resten av Europa, risikerer å miste viktige muligheter til å foredle norsk kraft til datakraft som igjen genererer arbeidsplasser, skatteinntekter og kompetanse.

Vurdering av nasjonalt konsesjonssystem

Datasenternæringen står i dag i tilknytningskø på lik linje med resten av næringslivet, og betaler for strømmen de bruker. I Norge har vi i dag et kraftoverskudd, og at kraften utnyttes og bidrar til verdiskaping i Norge, mener jeg er positivt. Datasentre utgjør en stor del av de forespørslene om ny og økt kapasitet i strømnettet som er reservert og plassert i kapasitetskø i dag, men det er usikkert hvor mange av disse prosjektene som vil bli realisert. NVE understreker også at deres anslag på økningen i kraftforbruk fra datasentre er beheftet med usikkerhet. Basert på tilknytningsstatistikken fra Statnett, kan det se ut som flere aktører i næringen søker om nettilknytning flere ulike steder i landet parallelt.

Et nasjonalt konsesjonssystem vil kunne påvirke Norges attraktivitet for etablering av datasentre, på bekostning av nasjonale behov og interesser når det gjelder kritisk digital infrastruktur og digital suverenitet, fordi det svekker forutsigbarheten i rammevilkår for næringen.

Jeg mener det er viktig at datasenternæringen har forutsigbare og hensiktsmessige rammevilkår, som alle andre næringer. En konsesjonsordning i tillegg til dagens regulering av datasenternæringen gjennom lover og forskrifter vil etter min vurdering skape unødvendig usikkerhet for næringen og være krevende å forvalte. Selv om forslagsstillerne mener at den aktuelle vertskommunen fortsatt skal behandle saker om datasenteretablering gjennom en reguleringsplan basert på plan- og bygningsloven, vil en konsesjonsordning bryte med den etablerte ansvarsfordelingen mellom kommunene og staten og når det gjelder regulering av kraftsystemet. I dag er det kommunene, i rollen som planmyndighet, som behandler søknader om datasenteretablering, og som avgjør om og hvor et datasenter kan bygges. Etter energiloven har nettselskapene en plikt til å tilby nettilknytning og tilgang til kraftmarkedet til alle som ønsker det.

Dersom formålet med en konsesjonsordning er å legge til rette for innstramminger i etableringen av nye datasentre, vil det kunne være i strid med EØS-avtalens grunnfriheter som omfatter bl.a. det frie varebyttet og fri bevegelighet for tjenester. Det vil i så fall være nødvendig med en vurdering av handlingsrommet innenfor EØS-retten.

Forslagsstillerne peker på prioritering av både areal og kraft, og foreslår kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene i datasenteret, og om utnyttelse av spillvarmen.

Det vil være krevende å utforme generelle kriterier for krav om samfunnsnytte fra datasentre. Det finnes i dag ingen lovteknisk definisjon på samfunnsnytte, og det ville vært vanskelig for kommuner å gjøre slike vurderinger på en måte som sikrer lik anvendelse over hele landet. Hva som er samfunnsnyttig, vil kunne endre seg over tid og vil kunne ha ulik betydning for

ulike sektorer. Det kan også være krevende – på forhånd i et marked under sterk teknisk og markedsmessig utvikling (jf. utbredelsen av bl.a. KI) – å vurdere samfunnsnyttene av ulike etableringer opp mot hverandre, når det gjelder areal- og kraftbruk (utover det grunnleggende skillet mellom «ordinær» datasentervirksomhet og datasentervirksomhet til formål for kryptoutvinning).

Et krav om åpenhet om kunder i datasenteret vil både være krevende av sikkerhetsmessige hensyn, og inngripende fordi dette er forretningssensitiv informasjon. Sikkerhetsmessig fordi det kan føre til at et datasenter blir et etterretningsmål for spionasje og i verste fall sabotasje. Når det gjelder krav om åpenhet om eierskap i datasenteret, viser jeg til at lov om register over reelle rettighetshavere pålegger virksomheter å ha oversikt over og kunne dokumentere reelle eiere og rettighetshavere i virksomheten. Loven gjelder for juridiske personer, enheter og andre sammenslutninger som driver virksomhet eller er registrert i riket. Loven gjelder også for forvaltere av utenlandske trustar og lignende juridiske arrangementer som driver virksomhet i riket.

Jeg er enig med forslagsstillerne at gjenbruken av overskuddsvarme i datasenternæringen må opp. Jeg mener aktører som planlegger datasenter, har et ansvar for å bidra til at overskuddsvarme fra datasenteret kan utnyttes. Samtidig har NVE pekt på at det er flere barrierer mot å kunne utnytte overskuddsvarmen. De største barrierene er manglende infrastruktur for transport av lagring og varme. Men det er også organisatoriske barrierer, for eksempel knyttet til at partene må bli enige om pris og eierskap til infrastruktur (rør, varmpumper osv.), hvem som skal bære investeringskostnadene og ha driftsansvaret, og vurdering av risiko for at en av partene trekker seg fra samarbeidet. Overskuddsvarme fra datasentre holder også relativt lav temperatur, slik at det ofte er nødvendig med tiltak for å øke temperaturen for at det skal bli mulig å bruke overskuddsvarmen. Likevel, tror jeg vi kan overkomme mange av disse barrierene gjennom samarbeid på tvers av sektorer ved at det tas i bruk kreative løsninger, som for eksempel i anlegget på Rjukan hvor overskuddsvarmen brukes til fiskeoppdrett.

Regjeringa har tidligere innført en forskrift med krav om å gjennomføre en kostnytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme fra datasentre på over 2 MW. Forskriften trådte i kraft 1. april 2025 og gjelder ved planlegging av nye datasenteranlegg. Energidepartementet har også nylig hatt på høring et forslag som skjerper kravene til utnyttelse av overskuddsvarme, jf. energiministerens uttalelse nedenfor. Datasenternæringen er en ung næring, som er i rivende utvikling, og vi vil følge tett med på utviklingen med gjenbruk av overskuddsvarme i næringen.

Dersom utfordringen er at vi mangler kapasitet i strømnettet eller ikke har tilstrekkelig kraftproduksjon, må dette løses gjennom energipolitiske virkemidler, ikke gjennom å nekte en gruppe sluttbrukere adgang til kraftmarkedet. Å innføre reguleringer mot datasenternæringen ment for å treffe andre- og tredjeparter vil etter mitt syn være feilslått politikk.

Vi utreder forbud mot etablering av nye kraftkrevende datasentre for kryptoutvinning

Jeg er helt enig med forslagsstillerne i at det er nødvendig å begrense etableringen av kryptodatasentre i Norge, og regjeringen har en klar intensjon om å begrense utvinning av kryptovaluta i Norge mest mulig. Utvinning av kryptovaluta kaster lite av seg i lokalsamfunnet i form av arbeidsplasser og inntekter. Derfor utreder regjeringen nå en statlig planbestemmelse om midlertidig og avgrenset forbud mot etablering av nye kraftkrevende kryptodatasentre som et målrettet tiltak for å begrense kryptoutvinning. Statlig planbestemmelse er et virkemiddel i plan- og bygningsloven, som Kommunal- og distriktsdepartementet har ansvaret for. Vi tar sikte på at utredningen og utarbeidingen av statlig planbestemmelse foreligger tidlig i 2026.

Jeg har bedt Energidepartementet om å kommentere punkt 1 i representantforslaget som lyder *«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til nasjonalt konsesjonssystem for datasentre, med kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, om åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene og om utnyttelse av spillvarmen»*, og har fått følgende kommentar fra energiministeren:

«Etter energiloven har nettselskapene en plikt til å tilby nettilknytning og tilgang til kraftmarkedet til alle som ønsker det. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, må nettselskapet planlegge, konsesjonssøke og gjennomføre nødvendige investeringer uten ugrunnet opphold. Gjennom energilovgivningen er nettselskapene regulert, for å sikre nøytral opptreden overfor brukere av strømnettet og tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår.

Det er nå svært mange prosjekter som ønsker kapasitet i strømnettet, samtidig som det mange steder er lite ledig kapasitet som ikke er reservert. Det tar tid å øke kapasiteten i strømnettet. Dette er bakgrunnen for at Energidepartementet har fastsatt krav om at nettselskapene skal vurdere om et prosjekt er tilstrekkelig modent før det får reservere nettkapasitet eller får plass i kapasitetskø. Det er også krav om at prosjektet må vise framdrift for å kunne beholde reservasjonen eller plassen i køen. Formålet er å legge til rette for at det er prosjekter som faktisk gjennomføres som skal få kapasitet i nettet. Det er prosjekter som gjennomføres som kan skape verdier, arbeidsplasser og utslippskutt.

Per 4. desember 2025 hadde Statnett reservert nettkapasitet til 8 004 MW nytt og økt forbruk. Av dette har datasenter reservert 3 363 MW. I tillegg står det 12 465 MW modent forbruk i kapasitetskø, hvorav forespørsler fra datasenter utgjør 4 465 MW. Hvor mye av det som har fått reservere og det som står i kø som vil bli realisert, og når, er usikkert. Ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har det vært en sterk vekst i strømforbruket til datasentre i Norge siden 2022 og økningen er tydelig også i første halvår 2025. Ifølge NVE hadde datasentre i Norge et kraftforbruk på 2,1 TWh i 2024, og 1,4 TWh første halvår 2025. NVE anslår at forbruket til datasenter kan vokse til 6 TWh i 2030. NVE understreker at det er usikkerhet knyttet til anslaget.

Modenhetskriteriene er næringsnøytrale. Når datasentre utgjør en stor andel av de modne prosjektene, er det fordi det nå finnes mange datasenterprosjekter, og at de klarer å

dokumentere gjennomføringsevne. Et kjennetegn ved datasenter er at de kan ha relativt korte ledetider og kan etablere seg raskt. Prosjekter som kan etablere seg raskt, kan imidlertid ikke fortrenge eller gå forbi modne prosjekter som står foran dem i køen.

Regjeringen har som mål at vi skal ha rikelig tilgang på ren og rimelig energi over hele landet. På sikt trenger vi mer kraft, mer nett og mer energieffektivisering, herunder utnyttelse av overskuddsvarme.

NVE forventer at kraftbalansen vil svekkes fram mot 2030, men den bedres på lang sikt. Selv om det forventes at energibruken i bygg fortsatt vil gå ned, blant annet som følge av bedre byggestandard, vil mer kraftproduksjon sammen med mer energieffektivisering være viktig for å styrke kraftbalansen. Derfor har regjeringen iverksatt flere tiltak. Vi har styrket energimyndighetene for å sikre bedre saksbehandlingskapasitet, og tiltak for å sikre en større andel av verdiskapingen og medvirkningskraft lokalt. Regjeringen har lansert en offensiv havvindsatsning, i tillegg til å avklare viktige rammevilkår for kraftprodusentene. Bedre lokal oppslutning, bedre kapasitet hos konsesjonsmyndighetene og øvrige satsninger fra regjeringen vil legge grunnlag for økt fornybar kraftproduksjon over tid.

Regjeringen har allerede innført, og planlegger ytterligere krav som retter seg mot datasentres energibruk. Vi har innført krav om energikartlegging for foretak med mer enn 2,5 GWh i årsforbruk, herunder datasentre. Kartleggingen skal blant annet identifisere muligheter for utnyttelse av overskuddsvarme og fleksibilitet i forbruket, samt muligheter for kostnadseffektiv produksjon av fornybar energi. Videre har vi nylig hatt på høring et forslag om endringer i energiloven som skjerper kravene knyttet til utnyttelse av overskuddsvarme. Forslaget innebærer at datasentre over 1 MW plikter å gjennomføre en kost-nytteanalyse både ved planlegging og oppgradering. Videre innebærer lovforslaget at overskuddsvarmen skal utnyttes dersom analysen viser at dette er lønnsomt.

Med bakgrunn i det overnevnte, vil jeg anbefale komiteen å ikke vedta forslagsstillernes forslag nummer 1. Hva gjelder forslag nummer 2 mener jeg dette er ivaretatt i anmodningsvedtaket og vi vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte når utredningen er ferdig.

Med hilsen

Karianne O. Tung

